

INGLIZ TILINI O'QITISHDA KOMMUNIKATIV METODNING SAMARADORLIGI

Sunatov Jo'rabek Turg'unbek o'g'li

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM o'qituvchisi

Navro'zova Zulxumor O'ktam qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM talabasi

Berdiraxmatova Sevinch Abdimurot qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM talabasi

Saydulloyeva Mohinur Xurshid qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz tilini o'qitishda nutq faoliyati turlarini integratsiyalashgan holda rivojlantirish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarining o'zaro uzviy bog'liqligi hamda ularni birgalikda o'qitishning pedagogik afzalliklari tahlil qilingan. Nutq faoliyati turlarining integratsiyasi o'quvchilarda kommunikativ kompetensiyani shakllantirish, real muloqot vaziyatlarida ingliz tilidan samarali foydalanish hamda mustaqil va ijodiy fikrlashni rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab berilgan. Shuningdek, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining integrativ yondashuvdagi o'rni ochib berilgan.

Kalit so'zlar. ingliz tilini o'qitish, nutq faoliyati, integratsiya, kommunikativ kompetensiya, til ko'nikmalari, zamonaviy ta'lim, muloqot.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы интеграции видов речевой деятельности при обучении английскому языку. Анализируется взаимосвязь аудирования, говорения, чтения и письма, а также педагогические преимущества их комплексного обучения. Обосновывается, что интеграция речевых навыков способствует формированию коммуникативной компетенции, развитию самостоятельного и творческого

мышления обучающихся и повышению эффективности использования английского языка в реальных коммуникативных ситуациях. Особое внимание уделяется роли современных информационно-коммуникационных технологий в интегративном подходе.

Ключевые слова. обучение английскому языку, речевая деятельность, интеграция, коммуникативная компетенция, языковые навыки, образовательный процесс.

Annotation. This article examines the integration of language skills in teaching English. The study analyzes the interconnection of listening, speaking, reading, and writing, as well as the pedagogical advantages of their integrated instruction. It is argued that the integration of language skills contributes to the development of communicative competence, independent and creative thinking, and effective use of English in real-life communication. The role of modern information and communication technologies in supporting an integrative approach is also highlighted.

Keywords. English language teaching, language skills, integration, communicative competence, listening, speaking, reading, writing.

Kirish.

Zamonaviy ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitish jarayoni tobora murakkablashib, ko'p qirrali va integrativ xarakter kasb etmoqda. Bugungi globallashuv sharoitida ingliz tili nafaqat aloqa vositasi, balki professional faoliyat, ilmiy tadqiqotlar, madaniyatlararo muloqot va axborot almashinuvi uchun muhim vositaga aylangan. Shu sababli ingliz tilini o'qitishda asosiy e'tibor tilni alohida komponentlar majmui sifatida emas, balki yagona kommunikativ tizim sifatida o'zlashtirishga qaratilmoqda. Bu jarayonda nutq faoliyati turlarining integratsiyasi muhim pedagogik tamoyil sifatida maydonga chiqadi[4].

Nutq faoliyati turlari deganda tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalari tushuniladi. An'anaviy ta'lim tizimida ushbu faoliyat turlari ko'pincha alohida-alohida o'rgatilgan, natijada o'quvchilarda tilni real muloqotda qo'llashda

muayyan qiyinchiliklar yuzaga kelgan[1]. Chunki tabiiy kommunikatsiya jarayonida bu ko'nikmalar bir-biri bilan chambarchas bog'langan holda namoyon bo'ladi. Masalan, suhbat davomida shaxs bir vaqtning o'zida tinglaydi, tushunadi, fikr bildiradi, o'qilgan yoki eshitilgan axborot asosida yozma yoki og'zaki javob tayyorlaydi. Shuning uchun ingliz tilini samarali o'qitishda nutq faoliyati turlarini integratsiyalashgan holda rivojlantirish zarurati paydo bo'ladi[5].

Nutq faoliyati turlarining integratsiyasi ingliz tilini o'rganish jarayonini tabiiy muloqotga yaqinlashtiradi. Tinglab tushunish va gapirish, o'qish va yozish, shuningdek, og'zaki va yozma nutq o'rtasidagi uzviy bog'liqlik o'quvchilarda tilni yaxlit tizim sifatida idrok etish imkonini yaratadi[2]. Masalan, ingliz tilidagi matnni o'qish jarayonida o'quvchi yangi so'z va grammatik konstruktsiyalarni o'zlashtiradi, keyinchalik esa ushbu birliklarni og'zaki nutqda yoki yozma topshiriqlarda qo'llaydi. Bu esa bilimlarning mustahkamlanishiga va faol nutqiy malakalarning shakllanishiga xizmat qiladi.

Nutq faoliyati turlarining integratsiyasi o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Kommunikativ kompetensiya faqat grammatik to'g'rilik bilan cheklanmaydi, balki muloqot vaziyatiga mos ravishda fikrni aniq, ravon va maqsadga muvofiq ifodalash qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Integratsiyalashgan dars jarayonida talabalar real hayotga yaqin vaziyatlarda ingliz tilidan foydalanish imkoniga ega bo'ladilar, bu esa ularning nutqiy ishonchini oshiradi va til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi[3].

Ingliz tilini o'qitishda tinglab tushunish ko'nikmasi ko'pincha boshqa nutq faoliyati turlari bilan birgalikda rivojlantiriladi. Tinglash jarayoni gapirish, o'qish va yozish uchun poydevor vazifasini bajaradi. O'quvchi eshitilgan nutqni tushunish orqali talaffuz, intonatsiya, leksik birliklar va grammatik tuzilmalarni tabiiy kontekstda o'zlashtiradi. Tinglab tushunish asosida savollarga javob berish, munozarada ishtirok etish yoki yozma xulosa tayyorlash esa nutq faoliyati turlarining integratsiyasini ta'minlaydi[7].

Gapirish ko'nikmasi ham integrativ yondashuvda rivojlantiriladi. Og'zaki nutqni shakllantirishda o'qilgan yoki eshitilgan materiallardan foydalanish, rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar va munozaralar muhim ahamiyatga ega. Bunday mashg'ulotlar davomida talabalar nafaqat gapirish, balki faol tinglash, fikrlarni tahlil qilish va mantiqan ifodalash ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar. Natijada ingliz tilidagi og'zaki nutq sun'iy mashqlar asosida emas, balki real muloqot ehtiyojlari asosida shakllanadi.

O'qish va yozish ko'nikmalarining integratsiyasi ham ingliz tilini o'qitishda muhim pedagogik omil hisoblanadi. O'qish jarayonida o'quvchilar matn mazmunini tushunish, asosiy g'oyani aniqlash, muallif fikrini tahlil qilish kabi ko'nikmalarni egallaydi. Ushbu ko'nikmalar yozma nutqda o'z ifodasini topadi, chunki o'quvchi o'qilgan matn asosida insho, xulosa, annotatsiya yoki tahliliy yozuv tayyorlaydi. Bu jarayon yozma nutqni mantiqiy va mazmunli rivojlantirishga xizmat qiladi[8].

Nutq faoliyati turlarining integratsiyasi shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyiliga ham mos keladi. Har bir o'quvchi tilni o'z imkoniyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda o'zlashtiradi. Integratsiyalashgan darslar o'quvchilarga mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va jamoaviy faoliyat orqali o'z bilimlarini namoyon etish imkonini beradi. Bu esa ta'lim jarayonini jonli, samarali va mazmunli qiladi.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari nutq faoliyati turlarining integratsiyasini ta'minlashda katta imkoniyatlar yaratmoqda. Multimedia materiallari, audio va video resurslar, onlayn platformalar va interaktiv dasturlar yordamida ingliz tilini o'rganish jarayoni real kommunikativ muhitga yaqinlashtiriladi. Masalan, video materialni tomosha qilish orqali talabalar bir vaqtning o'zida tinglab tushunish, ko'rish orqali idrok etish, so'ngra ushbu material asosida og'zaki yoki yozma fikr bildirish imkoniga ega bo'ladilar. Bu holat nutq faoliyati turlarining tabiiy integratsiyasini ta'minlaydi[6].

Nutq faoliyati turlarini integratsiyalashgan holda o'qitish o'qituvchidan yuqori metodik tayyorgarlikni talab qiladi. O'qituvchi dars jarayonini puxta

rejalashtirishi, mos materiallar tanlashi va o'quvchilarning faolligini ta'minlashi zarur. Shu bilan birga, o'qituvchi har bir nutq faoliyati turining o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olib, ularni uyg'unlashtira olishi lozim. Faqat shundagina integratsiyalashgan yondashuv kutilgan samarani beradi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o'qitishda nutq faoliyati turlarining integratsiyasi zamonaviy ta'limning muhim va ajralmas qismi hisoblanadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarda tilni yaxlit tizim sifatida idrok etish, real kommunikativ vaziyatlarda erkin foydalanish va mustaqil fikr bildirish ko'nikmalarini shakllantiradi. Tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozishning uzviy bog'liqligi ingliz tilini o'rganish jarayonini tabiiy, samarali va barqaror holga keltiradi. Shu sababli nutq faoliyati turlarining integratsiyasi ingliz tilini o'qitishda eng samarali va istiqbolli pedagogik yondashuvlardan biri sifatida e'tirof etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Botirovich, X. S. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASINING BUGUNGI KUNDA JAHONDAGI AHAMIYATI. GOLDEN BRAIN, 2(16), 26-30.
2. Axmedovna, B. S. (2025). Ingliz tilini o'rganishda o'zaro muloqotning ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 318-325).
3. Сунатов, Д., Зикриллаева, Ф., Сайдуллоева, М., & Нормаматова, Н. (2025). O'zbek tilshunosligining nazariy masalalari. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 121-123.
4. Сунатов, Д., Зикриллаева, Ф., Шерматов, Р., & Розимуродов, М. (2025). Amaliy tilshunoslik masalalari. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 126-128.
5. Sunatov, J. R., Rustamov, R., & Dustmurodova, M. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASIDA FONETIK TAHLIL JARAYONI. Modern Science and Research, 3(5), 191-195.

6. Ergashevna, S. M. (2025). Ingliz tili mutaxassisi bo'lishda boshlang'ich Ingliz tili darslarining ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 350-357).
7. Axmedovna, B. S. (2025). O'zbekistonda xorijiy tillarning ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 326-333).
8. Ergashevna, S. M. (2025). Ingliz tili mutaxassislari tayyorlashda xorijiy tajribalardan foydalanish. In International Educators Conference (pp. 358-365).
9. Normurodovna, A. M. (2025). Tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikda Ingliz tilining ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 310-317).
10. Normurodovna, A. M. (2025). Ingliz tili grammatikasining Ingliz tili kursidagi ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 302-309).